

Arbeidsmarkt huisartsenzorg regio Flevoland, 2019/2020

De arbeidsmarkt van de Nederlandse huisartsenzorg staat onder druk. Maar wat zijn daarin de regionale verschillen? Het Nivel geeft inzicht in de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg per Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW-)regio, in een serie van in totaal 28 factsheets (één voor elke AWZ-regio). Elke regio kan op basis hiervan een eigen strategisch arbeidsmarktbeleid ontwikkelen, met als uiteindelijk doel om met elkaar de balans op de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg te verbeteren.

De factsheets geven per regio een actueel beeld van:

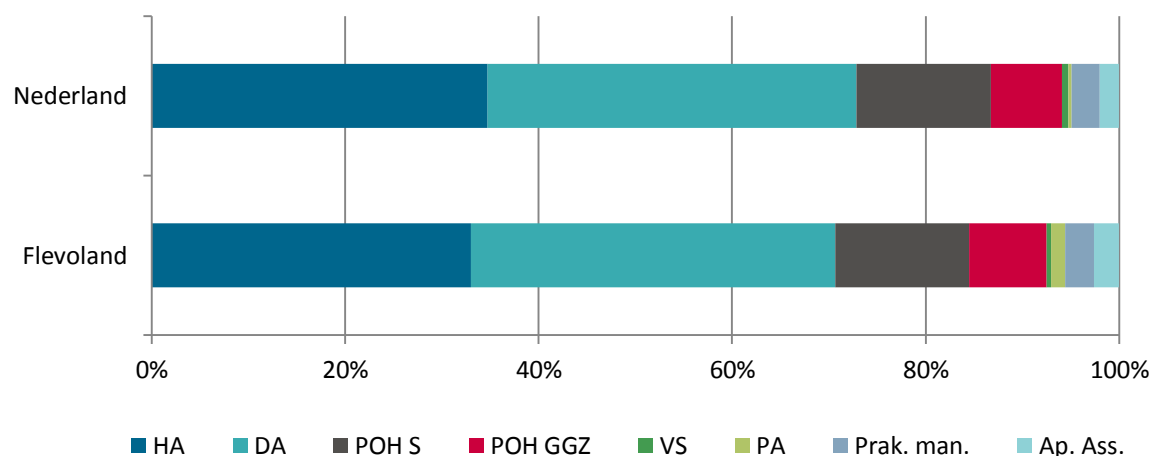
1. Capaciteit aan personeel in de huisartsenpraktijk (en daarmee het aanbod aan huisartsenzorg)
2. Opleidingscapaciteit in de huisartsenpraktijk
3. Vacatures en verwachte tekorten in de huisartsenpraktijk
4. Drukke in de huisartsenpraktijk
5. Oplossingsrichtingen en -maatregelen voor in de huisartsenpraktijk

Ten slotte geven we per regio een samenvatting.

1. Functies en capaciteit in de huisartsenpraktijk

In de regio Flevoland was in 2019/2020 in een gemiddelde huisartsenpraktijk 7 fte (fulltime equivalent) in de dagzorg werkzaam. Huisartsen (33%) en doktersassistenten (38%) hadden hierin het grootste aandeel. Het overige aandeel werd geleverd door ondersteunend personeel, zoals de praktijkondersteuner somatiek (POH S¹) (14%), de praktijkondersteuner geestelijke gezondheidszorg (POH GGZ²) (8%) en de praktijkmanager (3%). Flevoland verschilde qua personeelssamenstelling nauwelijks van de gemiddelde Nederlandse huisartsenpraktijk (zie figuur 1).

Figuur 1 Verdeling van de capaciteit in de huisartspraktijk (in fte) in 2019/2020, naar functie

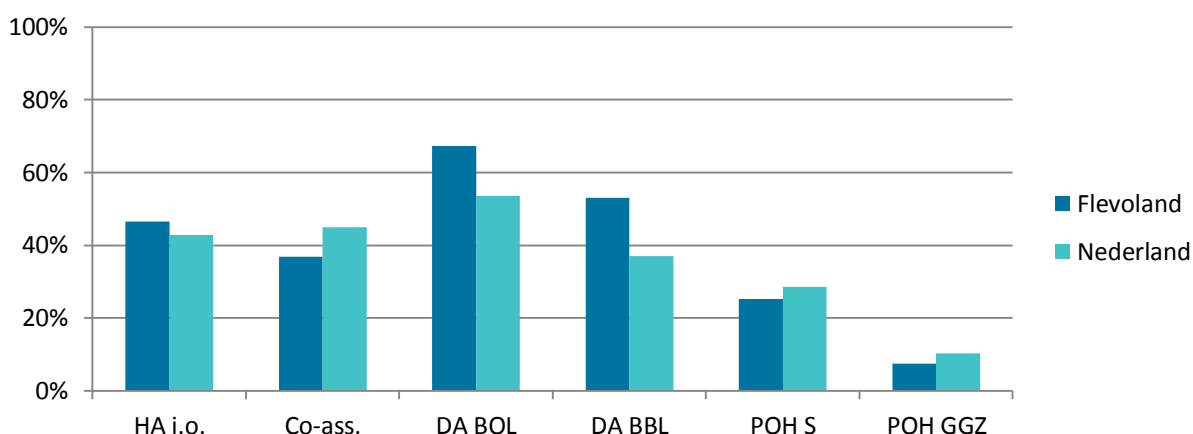
¹ In de vragenlijst uitgevraagd als: "POH- (somatic / ouderenzorg / jeugd) / Praktijkverpleegkundige".

² In de vragenlijst uitgevraagd als: "POH-GGZ / SPV /Praktijkverpleegkundige GGZ / GGZ-medewerker".

2. Opleidingscapaciteit in de huisartsenpraktijk

In 2019/2020 had 47% van de praktijken in de regio Flevoland een opleidingsplaats voor de functie van huisarts, 67% voor de functie van doktersassistent (DA; beroepsopleidende leerweg, BOL), 53% voor de functie van doktersassistent (DA; beroepsbegeleidende leerweg, BBL) en 37% voor co-assistenten. Een (veel) kleiner percentage praktijken gaf aan een opleidingsplaats te hebben voor de POH S (25%) en POH GGZ (8%). Praktijken in Flevoland hebben vaker dan de gemiddelde Nederlandse huisartsenpraktijk opleidingsplaatsen voor doktersassistenten en wat minder vaak voor co-assistenten (zie figuur 2).

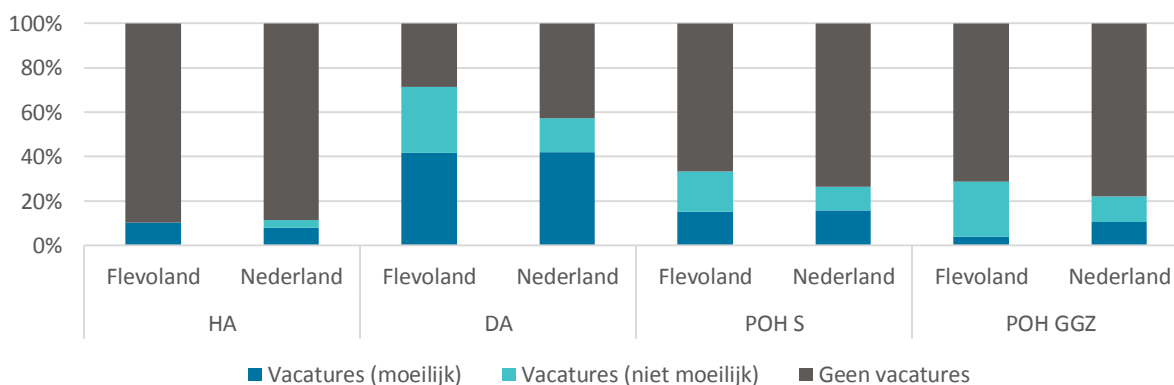
Figuur 2 Percentage huisartsenpraktijken dat opleidingsplaatsen had in 2019/2020, naar functie

3. Vacatures en verwachte tekorten in de huisartsenpraktijk

Een eerste indicator voor knelpunten op de arbeidsmarkt is het percentage praktijken dat in het afgelopen jaar vacatures had, en het percentage dat aangaf dat deze moeilijk vervulbaar waren. Beide staan gecombineerd in figuur 3. In Flevoland was het percentage praktijken dat een moeilijk vervulbare vacature voor de functie van huisarts, doktersassistent en POH S vergelijkbaar met gemiddeld in Nederland. Alleen voor de functie van POH GGZ was het percentage in de regio Flevoland wat lager.

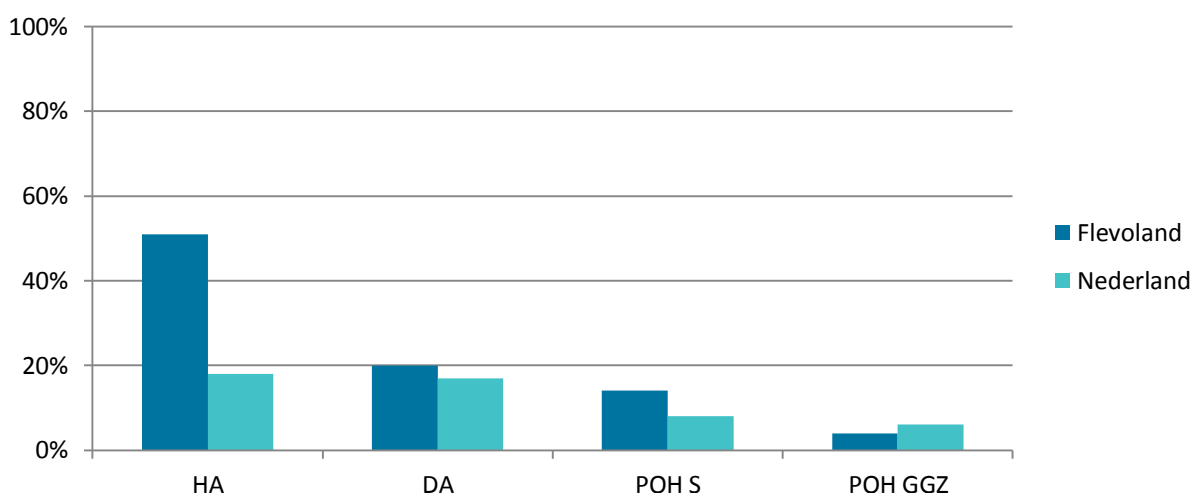
Figuur 3 Percentages huisartsenpraktijken dat in het afgelopen jaar, van onder naar boven, (1) vacatures had die moeilijk te vervullen waren, (2) vacatures had die niet moeilijk te vervullen waren, en (3) geen vacatures had, naar functie*

* Bij huisarts (HA) gaat het om de zelfstandig gevestigde huisarts, niet de HIDHA's of waarnemende huisartsen die in de praktijk werkzaam kunnen zijn.

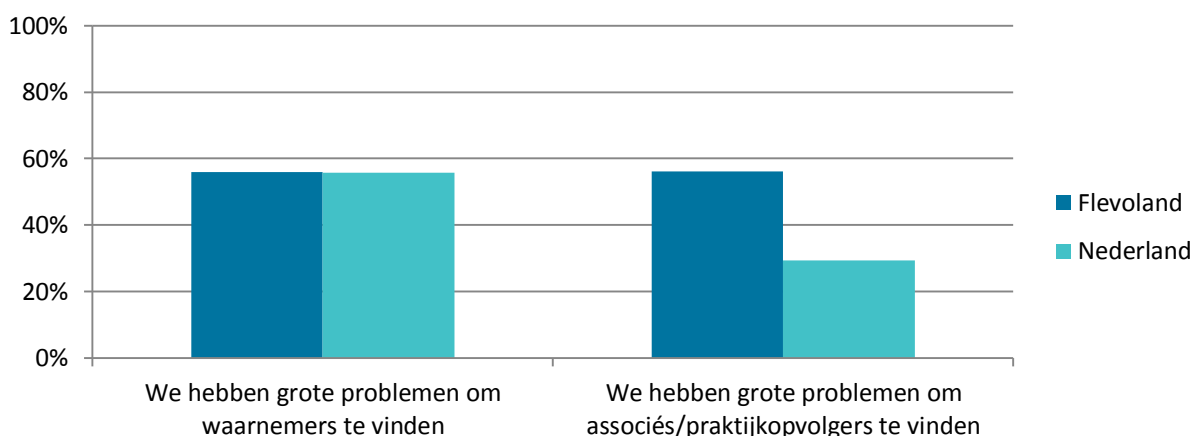
Een tweede indicator is het percentage praktijken dat het komende jaar een groot tekort verwachtte. Voor 2019/2020 is in Flevoland te zien dat dit sterk verschilde per functie (zie figuur 4). In het oog springt het hoge percentage praktijken dat een groot tekort verwacht aan huisartsen: 51%. Voor de functie POH GGZ is het percentage dat een groot tekort verwacht het laagst, net als in Nederland gemiddeld. Voor de functies doktersassistent was het percentage praktijken in de regio Flevoland dat tekorten verwachtte vergelijkbaar met het gemiddelde in Nederland. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde lag dit percentage juist hoger voor de functies huisarts en POH S.

Figuur 4 Percentage huisartsenpraktijken dat in 2019/2020 de komende 12 maanden een groot tekort verwachtte, naar functie

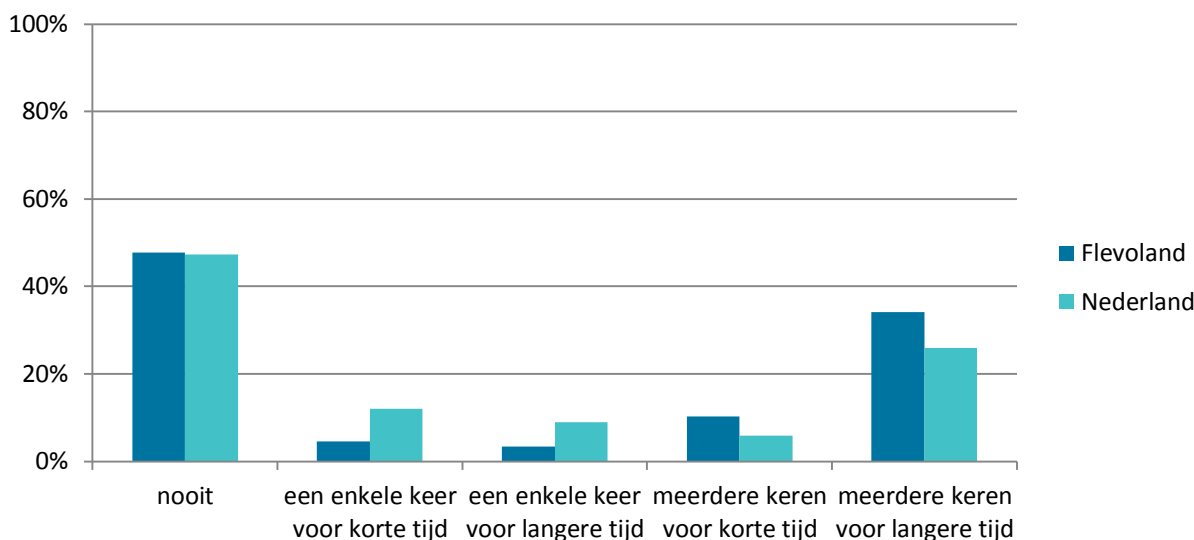
Een specifieke indicator vormen de problemen die praktijken ondervonden bij het vinden van waarnemers dan wel associés of praktijkopvolgers. In 2019/2020 gaf 56% van de praktijken in de regio Flevoland voor beide stellingen aan hiermee grote problemen te hebben. Het eerste percentage ligt op hetzelfde niveau, het percentage dat grote problemen heeft met het vinden van associés of praktijkopvolgers ligt in Flevoland met 56% een stuk hoger dan bij de gemiddelde Nederlandse praktijk (zie figuur 5).

Figuur 5 Percentage huisartsenpraktijken dat aangaf grote problemen te hebben om associés/ praktijkopvolgers te vinden en percentage huisartsenpraktijken dat aangaf grote problemen te hebben om waarnemers te vinden

Als gevolg van personeelskrapte kan het voorkomen dat praktijken tijdelijk geen patiënten aannemen. In de regio Flevoland kwamen deze ‘patiëntenstops’ vanwege een tekort aan capaciteit in de afgelopen vijf jaar evenveel voor als bij de gemiddelde Nederlandse huisartsenpraktijk. Als het voorkwam, dan was dat het vaakst meerdere keren voor langere tijd. Dit percentage ligt hoger het landelijk gemiddelde (figuur 6).

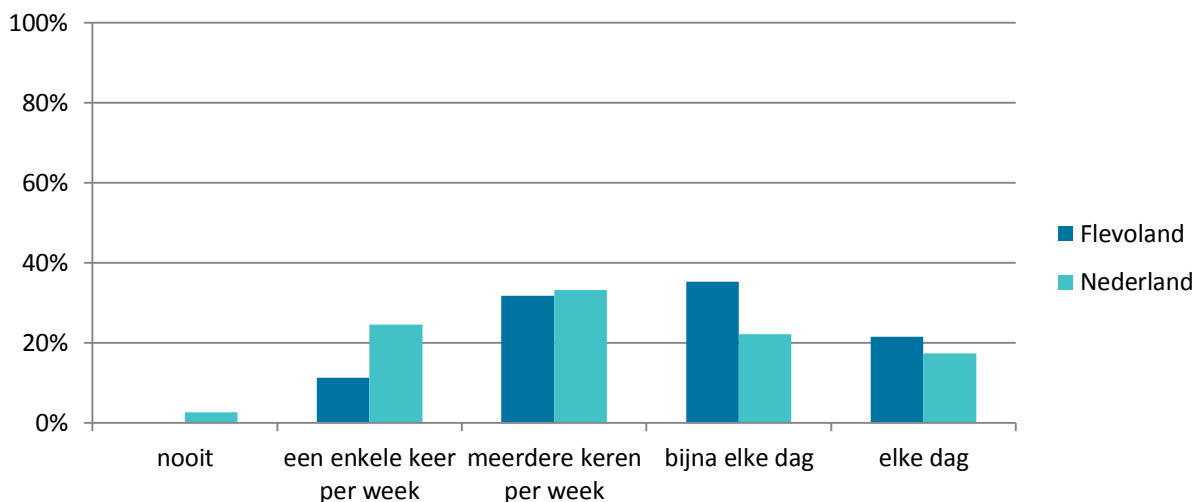
Figuur 6 Frequentie en duur waarmee in de afgelopen vijf jaar tijdelijk geen nieuwe patiënten konden worden aangenomen vanwege een tekort aan capaciteit

4. Drukke en werklast in de huisartsenpraktijk

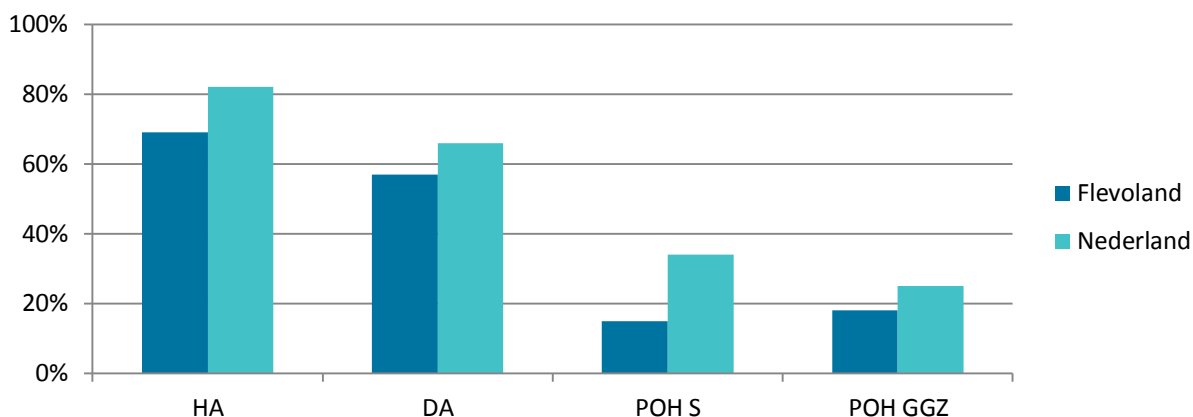
Drukke en werklast in de huisartsenpraktijk kan tot gevolg hebben dat het spreekuur uitloopt. In de praktijkenquête is gevraagd hoe vaak dit het geval was, per week en/of per dag. De situatie in de regio Flevoland verschilde in 2019/2020 iets met die van de gemiddelde Nederlandse praktijk (zie figuur 7). Dat het spreekuur door te hoge werkdruk uitliep kwam in alle praktijken voor, maar relatief veel praktijken in de regio Flevoland gaven aan dat dat (bijna) elke dag het geval is.

Figuur 7 Frequentie waarmee het spreekuur uitliep door grote drukte/hoge werklast

De ervaren werkdruk in de huisartsenpraktijk is in 2019/2020 ook rechtstreeks uitgevraagd. Op een 3-puntsschaal (lage/gemiddeld/hoge werkdruk) en per functie gaf 69% van de praktijken in Flevoland aan een hoge werkdruk te ervaren onder huisartsen. Dit is minder dan het landelijk gemiddelde. Voor de doktersassistent, POH S en POH GGZ lag het percentage in Flevoland ook lager dan het landelijk gemiddelde (zie figuur 8).

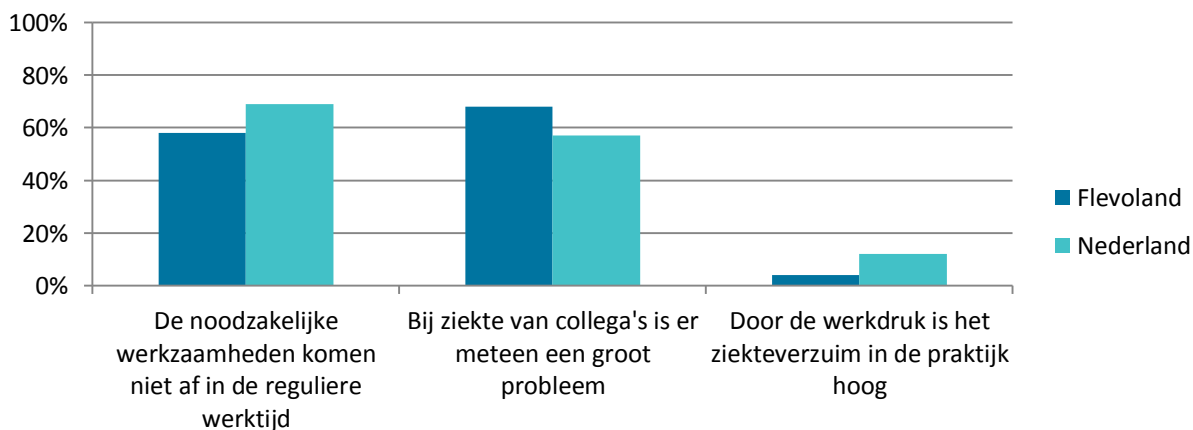
Figuur 8 Percentage praktijken dat aangaf een hoge werkdruk te ervaren, per functie*

* Bij huisarts (HA) gaat het om de zelfstandig gevestigde huisarts, niet de HIDHA's of waarnemende huisartsen die in de praktijk werkzaam kunnen zijn.

Een laatste indicator voor de ervaren werkdruk vormen de drie stellingen in figuur 9. In 2019/2020 was een meerderheid van de praktijken in de regio Flevoland het eens met de stelling dat de noodzakelijke werkzaamheden niet in de reguliere werktijd afkomen (58%). Een nog groter percentage gaf aan dat bij ziekte van een collega meteen een groot probleem ontstaat (68%). Veel minder praktijken gaven aan dat door de werkdruk het ziekteverzuim hoog is. Praktijken in Flevoland beantwoordden deze stellingen enigszins verschillend vergeleken met de gemiddelde Nederlandse praktijk. Wat minder praktijken waren het eens met de eerste en derde stelling, een hoger percentage in Flevoland was het eens met de tweede stelling dat er bij ziekte van collega's meteen een groot probleem is.

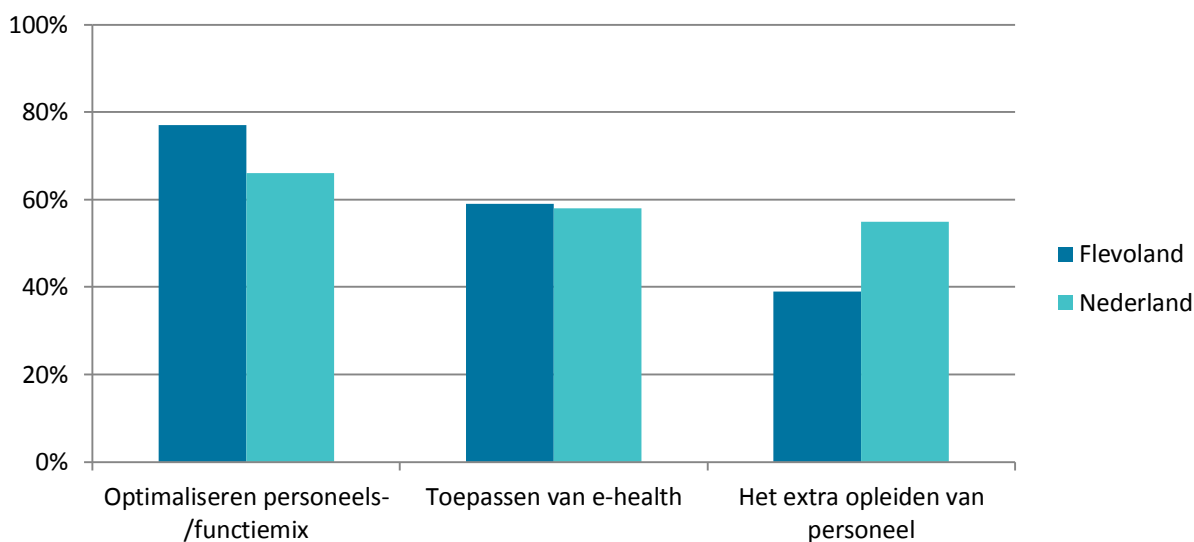
Figuur 9 Percentage huisartsenpraktijken dat het eens is met drie werklust-stellingen

5. Maatregelen die huisartsenpraktijken nemen

Gegeven de voorgaande knelpunten op de arbeidsmarkt en drukte in de praktijk, treffen huisartsenpraktijken in de regio Flevoland verschillende maatregelen om zich op (verdere) capaciteitsproblemen voor te bereiden. In 2019/2020 namen de meeste praktijken in Nederland drie typen maatregelen: het optimaliseren van de personeels-/functiemix, het toepassen van e-health en extra opleiden van personeel. In figuur 10 is te zien dat vooral de inzet van de eerste en derde maatregel verschilt tussen Flevoland en Nederland. Een groter percentage van de praktijken in deze regio zet het optimaliseren van de personeels-/functiemix als maatregel in, maar minder praktijken zet het extra opleiden van personeel als maatregel in, vergeleken met Nederland.

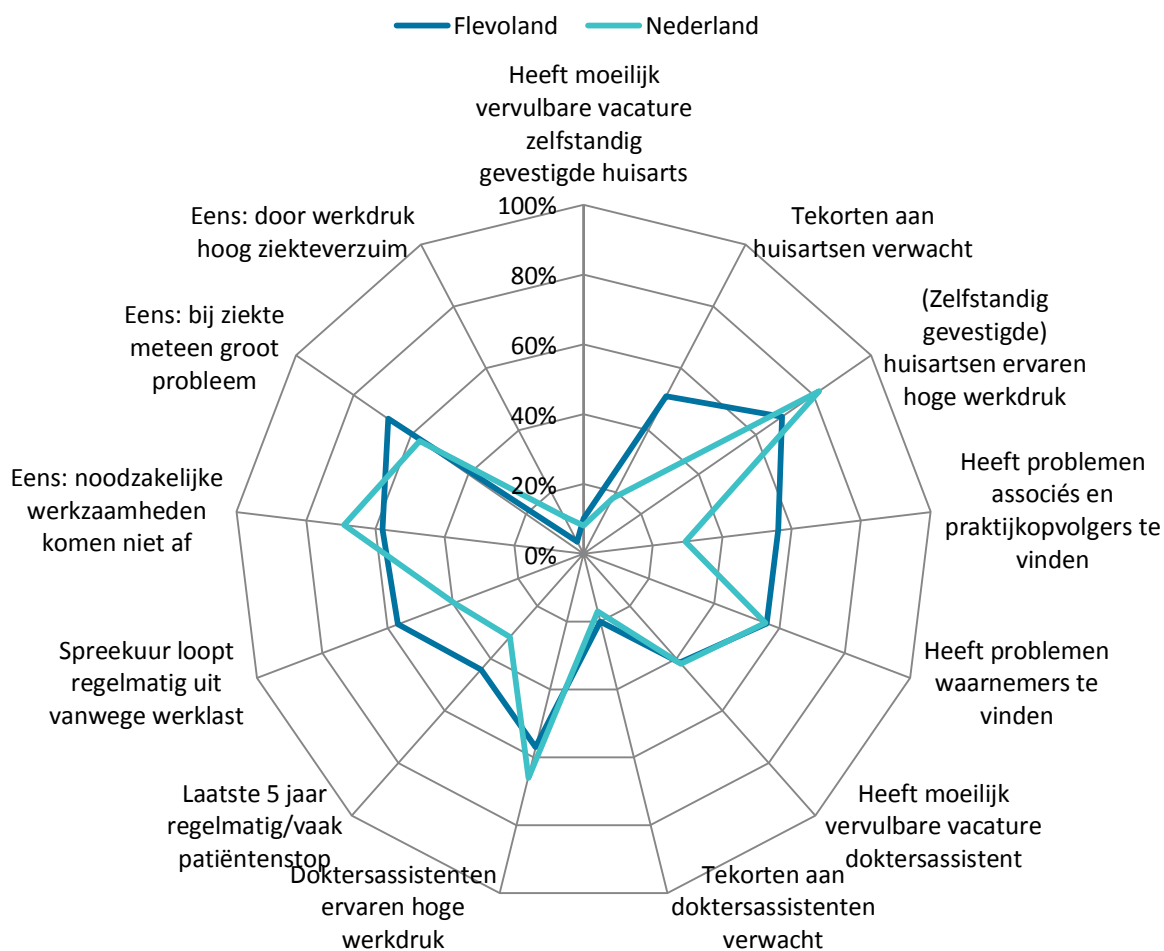
Figuur 10 Percentage huisartsenpraktijken dat voor de drie landelijk meest genomen maatregelen aangaf deze toe te passen ter voorbereiding op de toekomstige personeelsbehoefte

6. Samenvatting en conclusie

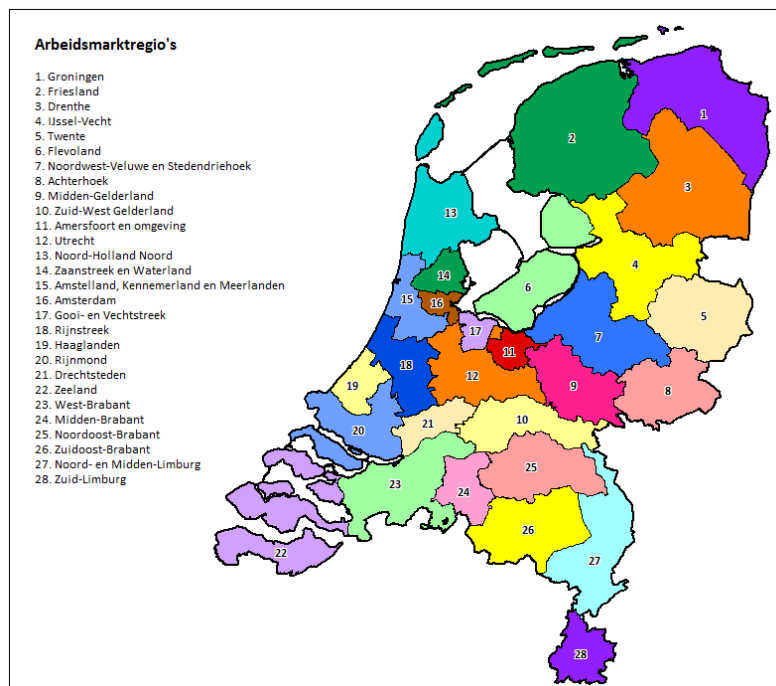
Vatten we de scores op 13 knelpunt- en drukte-indicatoren uit hoofdstuk 3 en 4 voor de regio Flevoland samen, en vergelijken we deze met het landelijke gemiddelde, dan laat figuur 11 zien hoe voor de regio het *overall*-beeld eruit ziet. Op nogal wat indicatoren scoorden de praktijken in de Flevoland in 2019/2020 hoger dan landelijk gemiddeld, wat aangeeft dat zij daarvoor meer dan gemiddeld knelpunten ervaren. Het gaat dan om problemen met het vinden van associés en praktijkopvolgers, verwachtte tekorten aan huisartsen, geen patiënten te kunnen aannemen in de afgelopen 5 jaar vanwege drukte, regelmatige uitloop van het spreekuur vanwege werklast en dat er bij ziekte meteen een groot probleem is. Alleen de stelling dat noodzakelijke werkzaamheden niet af komen en dat er een hoog ziekteverzuim is door werkdruk beaamden praktijken in de regio Flevoland iets minder vaak en ook gaf een lager percentage aan dat (zelfstandig gevestigde) huisartsen en doktersassistenten een hoge werkdruk ervaren.

Figuur 11 *Percentage huisartsenpraktijken dat in 2019/2020 aangaf met 13 verschillende arbeidsmarktknelpunten en drukte-indicatoren te maken te hebben; overall vergelijking van de regio Flevoland met Nederland gemiddeld*

Over het onderzoeksproject

De serie factsheets over de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg per regio in 2019/2020 is gebaseerd op de gewogen resultaten van een webenquête die tussen juli 2019 en februari 2020 onder alle huisartspraktijken in Nederland is uitgezet (bijna 5.000 praktijken), verdeeld over de 28 AZW-regio's die Nederland telt. Bijna een derde van de praktijken (n=1.430, wat overeenkomt met 29%) heeft deze ingevuld. De respons in de regio Flevoland was 33% (n=29). De serie bestaat uit 28 aparte factsheets, één voor elke AZW-regio in Nederland. In de factsheet zijn telkens de cijfers met betrekking tot de AZW-regio gepresenteerd naast de landelijke cijfers.

Meer weten

U vindt deze publicatie en alle andere Nivel-publicaties op www.nivel.nl/publicaties.

Voor meer informatie over de Beroepenregistraties van het Nivel, ga naar: [Beroepenregistraties in de Gezondheidszorg](#) of e-mail naar balanshazorg@nivel.nl.

Meer informatie en factsheets over huisartsenzorg per regio

- Batenburg, R., Bosmans, M., Versteeg, S., Vis, E., Asten, B. van, Vandermeulen L., Kruis, L. van der. Balans in vraag en aanbod huisartsenzorg. Utrecht: Nivel, Prismant, 2018.
- Bosmans, M., Batenburg, R., Keuper, J. Een strategische arbeidsmarktverkenning van de huisartsenzorg in Oost-Nederland. Resultaten van de praktijkenquête 2019 en lokale vraag-aanbod prognoses. Utrecht: Nivel, 2020.

Titelgegevens van deze publicatie

De gegevens uit deze publicatie mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt:

Vis, E., Bosmans, M., Keuper, J., Batenburg, R. Arbeidsmarkt huisartsenzorg regio Flevoland, 2019/2020. Utrecht: Nivel, 2020.

Deze factsheet is mogelijk gemaakt en ondersteund door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV).